

Зауваження та пропозиції Національної асоціації адвокатів України до проекту Закону про внесення змін до статті 115 Закону України "Про електронні комунікації" (щодо сприяння у забезпеченні сталого функціонування електронних комунікаційних мереж та надання електронних комунікаційних послуг, а також заборони демонтажу електронних комунікаційних мереж в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану) (реєстр. № 9593 від 09.08.2023)

Національна асоціація адвокатів України здійснила правовий аналіз проекту Закону про внесення змін до статті 115 Закону України "Про електронні комунікації" (щодо сприяння у забезпеченні сталого функціонування електронних комунікаційних мереж та надання електронних комунікаційних послуг, а також заборони демонтажу електронних комунікаційних мереж в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану) (реєстр. №9593 від 09.08.2023).

За результатами опрацювання НААУ вважає, що вирішення проблем, які виникають у сфері надання електронних комунікаційних послуг населенню, органам влади, у тому числі регіональним, органам місцевого самоврядування, об'єктам критичної інфраструктури в умовах воєнного стану є особливо актуальним, оскільки завдяки таким послугам абоненти мають можливість вчасно отримувати важливу інформацію, яка необхідна для забезпечення безпеки їх життя та здоров'я (сигнали повітряної тривоги, інформація про просування окупаційних військ, способи та шляхи евакуації, порядок дій у ситуації, що склалася в певному регіоні тощо). Слід зазначити, що молодь і навіть переважна частина людей середнього віку не користуються послугами телебачення і радіомовлення, а тому основним джерелом новин та необхідної інформації для них стає мережа "Інтернет". Тому по всій державі точками доступу до всесвітньої мережі намагаються обладнати навіть бомбосховища та укриття.

Разом з тим, як зазначають автори проекту Закону, непоодинокими є випадки, коли уповноваженими представниками обленерго різних областей самостійно приймаються рішення та демонтуються електронні комунікаційні мережі (оптично-волоконні лінії), які належать постачальнику таких послуг, що призводить до припинення надання послуг доступу до Інтернету великій кількості абонентів та є недопустимим особливо в прикордонних районах чи населених пунктах, наближених до лінії бойового зіткнення.

Однак окремі положення проекту Закону дозволяють висловити критичні зауваження та пропозиції.

1. Так запропонованою редакцією ч. 5 ст. 115 Закону встановлюється що: «Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, військові адміністрації (у разі їх утворення) та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень сприяють постачальникам електронних комунікаційних мереж та/або послуг у забезпеченні сталого функціонування електронних комунікаційних мереж та надання електронних комунікаційних послуг...».

Проте у законопроекті не визначені конкретні форми такого сприяння, тобто не визначена форма взаємодії між постачальникам електронних комунікаційних мереж та/або послуг і зазначеними державними органами.

Таке формулювання призведе до неможливості притягнення до відповідальності посадових осіб державних органів за невжиття певних дій щодо забезпечення сталого функціонування електронних комунікаційних мереж.

2. У проекті Закону використовується термін «військові адміністрації», хоча у Законі України «Про військово-цивільні адміністрації» інший термін - «військово-цивільні адміністрації». Необхідно узгодити термінологію.
3. Нечіткими та дещо незрозумілими є умови, за яких повинна діяти запропонована ч. 5 ст. 115 Закону. У цій нормі зазначено: «Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, військові адміністрації (у разі їх утворення) та органи місцевого самоврядування... ..надають допомогу в ліквідації пошкоджень, що виникли **внаслідок стихійного лиха**, і в усуненні їх наслідків, у придбанні необхідних матеріальних ресурсів, а також сприяють у наданні для цих цілей робочої сили, транспортних та інших технічних засобів **в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану**». З огляду на зміст такої редакції статті державні органи повинні надавати допомогу тільки після стихійного лиха, і якщо це стихійне лихо сталося в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану.
4. Запропонована редакція ч. 8 ст. 115 Закону: «Забороняється розбирання (демонтаж) електронних комунікаційних мереж чи їх частин в умовах

надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану, окрім як за рішенням постачальника електронних комунікаційних мереж та/або послуг чи за рішенням суду», у цілому не викликає зауважень, крім того, що ця норма не буде виконуватися без встановлення юридичної відповідальності (адміністративної чи кримінальної) за її порушення. Отже, разом з відповідними змінами у Закон України «Про електронні комунікації» необхідно вносити доповнення у КУпАП та/або КК України.